

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

(Любчич Е. В., викладачка іноземної мови)

ВСП «Васильківський фаховий коледж Національного авіаційного
університету», м. Васильків, Україна

Сучасний євроінтегрований курс розвитку нашої країни зумовлює певні вимоги до фахівців усіх галузей, однією з них є володіння іноземною мовою, оскільки саме мова є провідним засобом спілкування, здатним розширити та реалізувати всі аспекти професійної діяльності сучасного фахівця.

Вивчення іноземної мови сприяє зростанню навчального потенціалу людини, сприяє її особистісному та інтелектуальному розвитку. Експериментально доведено, що розвиток аналітичних здібностей під час оволодіння іноземною мовою позитивно впливає на математичні й навіть комунікативні здібності людини. Володіння іноземними мовами розширює професійні можливості студента дозволяючи працювати з різними науковими та інформаційними джерелами, навчальною літературою, фаховими посібниками тощо; здійснювати ділову комунікацію; ефективно працювати з технічними засобами, зокрема комп'ютером; шукати необхідну інформацію в мережі Інтернет на іноземних ресурсах; презентувати власні здобутки засобами новітніх, прогресивних програм; вільно спілкуватися з іноземними колегами; здобувати нові знання, що є недоступними без вільного володіння іноземною мовою, тощо.

Враховуючи вищесказане головною метою у викладанні іноземної мови, зокрема англійської, стає формування у студентів комунікативної компетентності, що передбачає використання лексичних одиниць, граматичних структур у безпосередньому акті спілкування – у письмовому або усному вигляді. В межах даної компетентності передбачається, що студенти повинні вміти обговорювати певні теми, доводити власну точку зору, розвивати критичне й креативне мислення та вміти швидко адаптуватися в мовному середовищі [1].

Спілкуючись рідною мовою, мовець думає лише про те, що сказати і в якій послідовності, окремі операції процесу мовлення непомітні, бо вони автоматизовані і здійснюються миттєво. Відсутність постійного мовного середовища ускладнює процес говоріння, тому викладач іноземної мови повинен моделювати проблемні ситуації відповідно до віку та теми, що вивчається, що дозволяє оволодіти різними засобами і прийомами мовленнєвої діяльності: уміння слухати, розуміти і відтворювати певну інформацію; уміння вести діалог; уміння переконувати, критично і творчо мислити.

Одним із елементів комунікативної компетентності є соціокультурна компетентність як складне інтегроване утворення у характеристиці особистості. Основними складовими частинами соціокультурної компетентності є культурознавча та лінгвокультурознавча, соціальна, соціо-лінгвістична та країнознавча компетенції [2].

Враховуючи стрімкий розвиток інформаційних технологій, вагоме місце у формуванні професійних компетентностей займає цифрова компетентність. Використання технологій мультимедіа на заняттях з іноземної мови сприяє

підвищенню якості професійної підготовки за рахунок поєднання всіх можливих впливів на студентів одночасно графіки, тексту, звуку і зображення.

Для того щоб відповідати на сучасні виклики, які ставить перед викладачем діджиталізація суспільства, він має повною мірою опанувати новітні технічні та інформативно-комунікативні засоби, які зараз знаходяться у широкому вжитку, та переорієнтувати своє мислення на усвідомлення принципово нових вимог щодо своєї професійної діяльності. Для підвищення ефективності навчання конкурентоспроможних фахівців в умовах інформаційного суспільства, формування професійних компетенцій у майбутніх фахівців, актуальним нині стає використання електронних підручників, які доповнюють традиційні форми навчання.

Найбільших змін зазнали принципи комунікації між викладачами та студентством інтернет-месенджери, такі як Viber, WhatsUp, Telegram, Meta Messenger та ін. Вони забезпечують швидкий безкоштовний обмін текстовими повідомленнями, фото, відео, гіперпосиланнями та файлами; дозволяють створювати групові чати, організувати опитування, голосування та ін. Не можна залишити поза увагою головний відеосервіс сучасності – YouTube.

Використання онлайн-ресурсів в цілому являється своєрідною фасилітацією у мовній підготовці студентів технічних навчальних закладів. Вони сприяють підвищенню мотивації та бажання студентів вивчати мову, зацікавленості у вивченні мови, інтенсифікації інтерактивної та комунікативної діяльності, розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності, вдосконаленню вмінь досліджувати, використовувати інформацію як основний матеріал для отримання знань. Слід зазначити, що ефективність заняття значною мірою залежить від позитивного психологічного клімату, вміння викладача підбадьорити студентів посмішкою, схвальним поглядом, передати їм свою віру в їх здібності. Здобувачі освіти не повинні відчувати страх за неправильність сказаного.

Для створення позитивної та невимушеної атмосфери спілкування та атмосфери загальної релаксації на заняттях англійської мови, незамінним знаряддям стає використання інтерактивних методів навчання, адже метою інтерактивного навчання є створення комфортних умов, за яких здобувачі освіти відчують успішність, свою інтерактивну досконалість, що робить ефективним сам освітній процес. Недаремно слово «інтерактив» (пер. з англійської «inter» - «взаємний», «act» – діяти) означає взаємодіяти.

Варто підкреслити, що якість формування іншомовної компетентності в значній мірі залежить також і від наповненості навчальних груп. Поділ навчальної групи досить важливий пункт в навчальному процесі. Найефективнішим є не лише кількісний розподіл, а й диференційований згідно рівня навчальних досягнень.

Таким чином, підвищення ефективності процесу формування англійської комунікативної компетентності студентів визначається дотриманням певних умов лінгвосоціокультурної спрямованості, серед цих умов найважливішими є такі: використання комплексу тематично організованих автентичних матеріалів лінгвосоціокультурного характеру; вивчення англійської мови у взаємозв'язку з блоком технічних дисциплін (принцип міжпредметної інтеграції); інтерактивне включення в англійську комунікацію на основі використання методів і прийомів

контекстно-комунікативної технології; формування мотивації студентів; створення сприятливого соціально-психологічного клімату [3].

В процесі освітньої взаємодії учні мають дати відповідь на запитання: «Чи можна обійтися без іншомовної компетентності в 21 столітті?». Напевно, що без знань іноземної мови обійтися можна, але стати конкурентоспроможним фахівцем – ні. Іншомовна компетентність – це не сама ціль, а знаряддя для досягнення мети. Нині володіння іноземною мовою на професійному рівні, здатність спілкування в ділових і наукових сферах є умовою успішного кар'єрного зростання студентів-випускників немовних спеціальностей й саме до формування таких фахівців треба прагнути на всіх рівнях освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акмалдінова О.М. Лінгвосоціокультурний аспект навчання іноземним мовам. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб.* Київ: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. 2010. Вип. 61. С. 78-83.

2. Волошина Л.Є. Формування соціокультурної компетентності учнів на уроках англійської мови (методичні рекомендації). Радомишль. 2019. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-sociokulturno-kompetentnosti-uchniv-na-urokah-angliysko-movi-metodichni-rekomendaci-144758.html> (дата звернення: 25.03.2023).

3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека в освітньої політики (Під заг. ред. О.В. Овчарук). Київ: «К.І.СЛ». 2004. -112 с.